

УДК 343.9:341.411

Жаровська Галина Петрівна – доцент кафедри кримінального права та криміналістики юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича

Транснаціональне злочинне середовище: кримінально-правова та кримінологічна характеристика

У статті досліджуються характерні ознаки, притаманні транснаціональному злочинному середовищу, пропонується його визначення, розглядаються перспективні кроки, спрямовані на нейтралізацію його впливу. Наводяться ознаки транснаціонального злочинного середовища, які характерні для України, робиться висновок, що вітчизняна транснаціональна злочинність має характерні національні ознаки.

Ключові слова: транснаціональна злочинність, злочинне середовище, злочинна організація, глобалізація, протидія злочинності.

Актуальність теми. Як здається проблема, яка означена як тема цієї статті, є актуальною, оскільки транснаціональна злочинність на сьогодні – це глобальне явище, що охоплює широке коло взаємопов'язаних проблем. По-перше, це феномен власне транснаціональної організованої злочинності: її ознаки, структура, суб'єкти, генезис, механізми проникнення в легальне суспільство і через державні кордони; по-друге, це регіональні особливості транснаціональної організованої злочинності: її розміщення й діяльність у різних регіонах світу, країнах тощо; по-третє, це основні форми її прояву, тобто різні види злочинної діяльності: по-четверте, це проблема протидії транснаціональній організованій злочинності. Отже, вже сам перелік проблем дає змогу констатувати, що наразі транснаціональна злочинність існує і розвивається у середовищі, яке має характерні ознаки, що дають змогу розглядати цю форму злочинної діяльності як певний феномен, який виник унаслідок розвитку цивілізаційних процесів, що створили умови для трансформації традиційного організованого злочинного середови-

ща у транснаціональне, глобальне, яке охоплює майже всі сфери суспільного буття людства у ХХІ столітті.

Аналіз попередніх досліджень. Проблеми, які пов'язані з існуванням злочинного середовища, як складової частини середовища соціального, не залишилися поза увагою науковців. У Західній Європі до питань, що стосуються злочинного середовища, зверталися такі дослідники як К. Дюбьє [1], Ф. Ігмонд [2], Б. Геремек [3], П. Певері [4], які під злочинним середовищем розуміли сукупність професійних злочинних елементів того чи іншого регіону. В своїх роботах ці вчені виходили з наявності спільних рис у структурі злочинного світу, визначали структуру злочинного середовища з позицій соціальних, зазначали, що виникнення та існування цього середовища визначається факторами маргіналізації суспільства.

Значний внесок у розвиток теорії злочинного середовища зробили Ю. М. Антонян, С. В. Гусєв, А. Ф. Кузьмін, В. Я. Семке, які в зміст поняття “злочинне середовище” включали представників злочинного світу, “таку групу (чи кілька груп), члени якої вчиняють злочини” [5, с. 140]. Інші автори розглядали “злочинне середовище” з позицій кримінальної культурології, аналізували його, виходячи із звичаїв і жаргону індивідів, що його складають [6].

Своє трактування “злочинного середовища” пропонує А. Ф. Кузьмін, вважаючи, що це соціальне, кримінально-правове явище, що утворюється з певної сукупності осіб, які займаються кримінальною діяльністю, більшість з яких раніше були засуджені та є носіями кримінальної субкультури, які мають мету – вчинення умисних злочинів і ухилення від відповідальності [7, с. 78].

У свою чергу, як зазначає С. Мкртчян, слід визнати, що, незважаючи на відмінні риси різних типів злочинців (звичаї, жаргон), родовою ознакою способу життя всіх людей, що складають злочинне середовище, є вчинення ними діянь, за які передбачено відповідальність за кримінальним законодавством, оскільки об'єктами діяльності індивідів виступають охоронювані державою інтереси. І, очевидно, є підстави стверджувати, що поняття “злочинне середовище”, будучи складовою частиною категорії “соціальне середовище”, ширше, наприклад, поняття “середовище розповсюдження наркотиків”, а останнє, у свою чергу, представляючи певну підсистему, також розпадається на ряд елементів [8, с. 34].

Отже, можна констатувати, що єдиної думки відносно поняття “злочинне середовище” в науці не існує, також залишається невизначеним поняття “транснаціональне злочинне середовище”, яке потребує уточнення, як вимагають вивчення і кримінально-правові та кримінологічні риси, що формують це середовище.

Таким чином, метою статті є визначення поняття “транснаціональне злочинне середовище”, кримінально-правова та кримінологічна характеристика цього середовища із сучасних наукових позицій.

Виклад основного матеріалу. В статті під терміном “транснаціональне злочинне середовище” будемо розуміти цілісну сукупність (систему) злочинів, учинених транснаціональними злочинними організаціями з виходом за межі національних кордонів, що мають чітку внутрішню структуру, зовнішні взаємозв’язки, засновані на корупції, насиллі та інтелектуальній злочинній діяльності, поява і розвиток яких детерміновані факторами глобалізації, має яскраво виражений корисливий характер і формує нову криміногенну ситуацію в економіці, політиці, інших сферах соціальної взаємодії транснаціональної злочинності та суспільства.

Як зазначає А. Д. Дорошенко, найістотнішим фактором, котрий каталізував процес розвитку транснаціонального злочинного середовища, стала глобалізація. На формування розгалужених злочинних транснаціональних мереж вплинули: а) розвиток регіональних інтеграційних проєктів, який нівелював значення національних кордонів, що сприяло спрощенню та збільшенню міжнародних зв’язків; б) розвиток світової торгівлі за рахунок нарощування обсягів експорту – імпорту товарів і послуг на ринках, що стали доступнішими внаслідок процесів суспільно-політичної трансформації; в) значне прискорення темпів урбанізації та утворення багатонаціональних мегаполісів, що перебрали на себе функції портових міст, які здавна потерпали від організованої злочинної діяльності; г) розвиток високих технологій, формування глобальних комунікаційних і фінансових мереж, котрі суттєво полегшили міжструктурний обмін; д) формування культу суспільства масового споживання в країнах “золотого мільярда”, що сприяло збільшенню в них попиту на незаконні товари та послуги [9].

Що стосується України, то можна погодитися із І. В. Пшеничним у тому, що на розвиток транснаціональної організованої злочинності в Україні вплинула, по-перше, глибока економічна криза, що спричинила різке майнове розмежування населення, масове безробіття та активізація криміналітету. Незабаром організовані злочинні групи загальнокримінальної спрямованості почали свою діяльність за кордоном України. Це – і крадіжки автотранспорту, і наркобізнес, і торгівля людьми, і контрабанда культурних цінностей [10].

Водночас, автор цієї статті переконана, що витoki транснаціональної злочинності треба шукати глибше.

По-перше, транснаціональна злочинність виникла на тлі активної приватизації, коли величезні матеріальні активи потрапили в руки осіб, які мали відповідні лідерські задатки, були в тій, або іншій мірі схильні до зло-

чинної поведінки, а збагачення і влада були головними мотивами усієї діяльності цих осіб, як у бізнесі, так і в особистому житті.

По-друге, падіння рівня життя всіх верств населення, зокрема молоді, яка вже мала необхідний рівень підготовки для організації складних інтелектуальних злочинних схем (у сфері комп'ютерних технологій, економіки, торгівлі наркотиками та їх виготовленні) у комплексі із знеціненням престижу інтелектуальної праці, створили умови “перетікання” інтелектуального капіталу “в злочинне середовище” із наступним виходом на міжнаціональні злочинні контакти.

По-третє, державні службовці, співробітники силових структур, прикордонники, митники зрозуміли, що їх службове становище має цінність з погляду можливостей співпрацювати із транснаціональними злочинними угрупованнями відносно безкарно, отримувати свою частку від реалізації злочинних схем.

Відповідно, в Україні склався свій особливий тип транснаціональної злочинності, який являє собою симбіоз активних бізнесменів, схильних до злочинної поведінки, інтелектуалів, здатних розробляти найскладніші злочинні схеми, реалізовувати їх на практиці, створюючи, при цьому дійсно “інноваційні продукти” злочинної діяльності, представників органів держави, які органічно вписалися в структуру транснаціональної злочинності, і яка існує та розвивається завдяки використанню службовцями тих можливостей і повноважень, які надаються державою.

Виникає запитання відносно того, яке місце займає традиційна злочинність у структурі української транснаціональної злочинності. Дослідження автора цієї статті переконують, що особи, які схильні до традиційної злочинної поведінки, особи, що вже були засуджені, або особи, які ведуть антисоціальний спосіб життя, схильні до девіантної поведінки, як правило, не входять до складу транснаціональних злочинних угруповань. Вони можуть вести свій незаконний бізнес, пов'язаний із виходом за межі національних кордонів, але цей бізнес є дрібним, самі ці злочини досить швидко присікаються правоохоронними органами і ця група осіб стоїть у злочинній ієрархії на нижчій сходинці ієрархії.

Інша сфера контактів традиційної та транснаціональної злочинності сучасного типу виникає, коли транснаціональні злочинні угруповання звертаються до злочинних авторитетів, злочинців, з метою організації силового впливу на конкурентів, убивств, залякування. Ці кримінальні елементи стають “бойовим крилом” таких злочинних організацій.

У той же час, непоодинокими є випадки, коли злочинні авторитети створюють злочинні організації, які ведуть злочинну діяльність за межами національних кордонів, залучаючи до складу таких організацій різноманітних фахівців, що надають “інтелектуальну” підтримку злочинній діяльності.

Таким чином, транснаціональна злочинність в Україні має своє власне “обличчя”, що потребує детального вивчення з метою створення національної стратегії боротьби із транснаціональною злочинністю, яка має враховувати кримінально-правові та кримінологічні характеристики цього явища.

1. Для вітчизняної транснаціональної злочинності притаманні й ті риси, які характеризують цей тип злочинності в цілому. До початку XXI століття транснаціональне злочинне середовище склалося у вигляді складної універсальної (тобто єдиної і стандартизованої для всіх країн світу) системи взаємозв'язків організаційного, ідеологічного, мотиваційного характеру, і для неї характерні:

1. Корупція: використання незаконного впливу, експлуатація слабкостей і шантаж громадських і політичних діячів.

2. Дисципліна: примус до покори організації за допомогою страху і насильства.

3. Впровадження: додаток зусиль до проникнення у законні інститути для збільшення можливостей отримання прибутку в подальшому або підвищення рівня захисту від викриття.

4. Ізоляція: захист лідерів організації шляхом відокремлення їх від рядових членів.

5. Монополія: контроль над певною сферою кримінальної активності всередині географічної території з нетерпимістю до конкуренції.

6. Мотивація: єдиною мотивацією є влада та вплив, що виникають від накопичення багатства, отримання політичних або соціальних вигод.

7. Занепад: суспільних інститутів, правових і моральних цінностей.

8. Історія: допускає захоплення та удосконалення кримінальної діяльності.

9. Насильство: використовується без коливань для досягнення злочинних цілей організації.

10. Злочинна збоченість: у використанні передових комунікаційних систем, фінансових операцій та контролю.

11. Безперервність: подібно корпорації, організація сприяє збереженню тих, хто її створює і нею управляє.

12. Різноманітність у незаконній діяльності: до усунення залежності організації від одного виду злочинної діяльності.

13. Зв'язок: члена з членом і члена з організацією для солідарності та захисту, часто через комплекс обрядів посвячення.

14. Мобільність: ігнорування національних і юрисдикційних кордонів [11, с. 4].

Таким чином, суб'єктами міжнародної злочинності є злочинні організації, що здійснюють незаконні операції, пов'язані з переміщенням потоків інформації, грошей, фізичних об'єктів, людей, інших ма-

теріальних і нематеріальних засобів через державні кордони з метою використання сприятливої ринкової кон'юнктури в одній або кількох іноземних державах для отримання суттєвої економічної вигоди, а також для ефективного ухилення від соціального контролю за допомогою корупції, насильства і використання значних відмінностей у системах кримінального правосуддя різних країн.

Сьогодні правоохоронним органам різних країн відомо понад 200 злочинних організацій, що мають характер транснаціональних. Крім того, сучасна криміногенна обстановка у світі показує, що набирає чинності низка організованих злочинних співтовариств країн Східної Європи (албанські, російські), організовані об'єднання країн Африки (домініканські, Сьєрра-Леоне та ін.) та їх національні діаспори в різних регіонах, численні угруповання країн Південно-Східної Азії. На підставі аналізу їх злочинної активності можна зробити прогноз, що у найближчі роки в світі буде налічуватися близько 40–50 великих, структурно оформлених транснаціональних злочинних співтовариств [12].

Найбільш типовими ознаками для цих організацій є: високий ступінь організованості, що дозволяє вирішувати проблеми поповнення, посвяти і дисципліни всередині організації; наявність транснаціональних зв'язків із злочинними організаціями в інших країнах, а також прагнення до досягнення і захисту вузько корпоративних інтересів, швидка адаптація до посилення впливу на них правоохоронних органів.

Крім того, частина суб'єктів транснаціональної організованої злочинності – це симбіоз злочинних організацій і держави, де остання через свої органи використовує злочинні засоби, способи та види діяльності для досягнення власних цілей або повністю залежить від таких організацій, які, у свою чергу, використовують державну атрибутику як прикриття справжньої сутності своєї діяльності.

Транснаціональна організована злочинна діяльність, яку здійснюють її суб'єкти, крім загальної ознаки “перетину кордонів”, характеризується безперервним функціонуванням, глобальними масштабами зв'язків, а також структурною подібністю у своїй діяльності з легальним бізнесом, але з більш високим ступенем захисту від соціального контролю, за допомогою корупції і насилля як основних методів досягнення цілей.

Характеризуючи транснаціональне злочинне середовище в діяльнісному аспекті, необхідно зазначити, що транснаціональна організована злочинність є найбільш раціональною та професійною частиною кримінальної поведінки, характерним для неї є прагнення звести до мінімуму можливий ризик і отримати максимальний прибуток. Злочинні організації здатні вчитися на своєму і чужому досвіді, володіти стратегічним баченням ситуації та її можливим розвитком. Вони часто

звертаються за допомогою до висококласних фахівців, що використовують найсучасніші технології. Організовані злочинці, які діють у тій чи іншій країні, ніколи б не переступили її національних кордонів, якби не бачили вигоди, не отримували б серйозних переваг і можливостей [13, с. 318].

Нині до сфери транснаціональної організованої злочинності входить широкий спектр кримінальної діяльності, починаючи від таких традиційних видів, як незаконний обіг наркотиків та зброї і завершуючи промисловим і технологічним шпигунством, маніпуляціями на фінансовому ринку. Корупція і контроль за групами всередині й поза межами правової державної системи використовуються як засоби здійснення такої злочинної діяльності. А “відмивання” грошей через їх вкладення в банки, фінансові інститути і бізнес у всьому світі стає центральною транснаціональною особливістю діяльності транснаціональної організованої злочинності [14, с. 590].

У нашій країні основною сферою інтересів транснаціональних злочинних організацій є фінансово-промислова, при цьому низка великих легальних структур знаходиться в явній залежності від кримінальних організацій.

Насильство і корупція диференційовано використовуються злочинними організаціями для швидкого вирішення специфічних проблем. Найбільш часто використовують насильство для здійснення безперервної процесу злочинної діяльності, тобто виключно в інтересах “справи”: для забезпечення дисципліни в організації, при виникненні загрози безпеки, в цілях залякування конкурентів. Рівень насильства в різних злочинних організаціях може варіювати, але в будь-якому випадку насильство є принциповим, контролюючим інструментом для досягнення їх прагматичних цілей [15, с. 10].

Зазвичай насильство прямо не використовується відносно офіційних органів. Тут широко застосовується інший ефективний метод впливу – корупція. Правоохоронні структури і державні виконавчі органи корумпуються для того, щоб уникнути розслідування і покарання, для отримання незаконних переваг і лобювання інтересів транснаціональних злочинних організацій. Корупція може використовуватися для нейтралізації як окремих осіб, так і цілих установ і може мати самі згубні наслідки як для сфери політики, так і соціальної структури суспільства.

Нерідко транснаціональна організована злочинність корумпує іноземних посадових осіб з метою отримання можливості вести або продовжувати економічну діяльність у будь-якій країні, або отримувати якусь невідповідну перевагу [16, с. 135].

Володіючи значними сумами готівки, злочинні організації підкуповують вищих державних посадовців, включаючи міністрів і урядо-

вих лідерів. Транснаціональна корупція у багатьох регіонах світу стає нормою, і транснаціональна організована злочинність є лише одним із численних видів бізнесу, що використовують хабар для реалізації своїх інтересів. Можна лише здогадуватися, скільки витрачається на підкуп посадових осіб, коли йдеться про транснаціональні злочинні операції, оскільки, наприклад, лише в легальній міжнародній торгівлі зброєю щорічно на хабарі витрачається близько 2,5 млрд дол. [17, с. 66].

Глобальність масштабу операцій транснаціональних злочинних організацій є однією з найбільш яскравих відмінних рис цього виду злочинності від її традиційних організованих форм. Ця ознака визначає і специфіку міжнародних транснаціональних зв'язків, за допомогою яких злочинна діяльність транснаціональних злочинних організацій є бізнесом світового поширення. Глобальність операцій неможлива без великих мережевих структур таких організацій, що покривають території цілих континентів. Однак, крім стійких зв'язків з власними філіями, що знаходяться в різних регіонах світу, транснаціональні злочинні організації мають і стратегічні міжнародні контакти, які переростають іноді у великі альянси різних транснаціональних злочинних організацій. І ця тенденція стає типовою рисою, яка відмежовує транснаціональну організовану злочинність від традиційних форм.

При цьому видається, що ні наука кримінального права, ні наука міжнародного права, ні міжнародна практика до сьогодні не винайшли адекватного методу нейтралізації впливу транснаціонального злочинного середовища на соціально-економічні та політичні процеси на національному та міжнародному рівнях.

Зокрема, на нашу думку, активізація діяльності держави в боротьбі з проявами транснаціональної злочинності неминуче призведе до проблеми, яка в теорії міжнародного права іменується колізією юрисдикцій. І, якщо у сфері цивільно-правових відносин, ускладнених іноземним елементом, міжнародне приватне право та міжнародна практика виробили ефективні засоби боротьби з виникаючими при цьому колізіями, як, наприклад, активне застосування так званих колізійних норм або уніфікація окремих сфер відносин, у сфері боротьби зі злочинністю така картина не спостерігається. Причини цього криються у такому понятті як юрисдикція держави. Будучи однією із складових поняття суверенітет держави, національна юрисдикція, безумовно, відштовхується від території держави. І лише "в межах території відповідної держави її юрисдикція діє в принципі беззастережно. При цьому, як відомо, існує два основних види національної юрисдикції: територіальна та особиста. Організація боротьби із злочинністю ґрунтується саме на основі територіальної юрисдикції і така конструкція була до-

силь адекватною рівню і характеру злочинності буквально до останнього десятиліття.

Однак, у наші дні, відсутність правової уніфікації співробітництва держав у сфері боротьби з транснаціональною злочинністю часто породжує різновекторні індивідуальні заходи держав, більше того нечіткість розмежування сфер національних юрисдикцій держав іноді навіть використовується окремими державами для встановлення в односторонньому порядку екстратериторіальної юрисдикції з деяких питань” [18, с. 135].

Активізація і диверсифікація форм транснаціональної злочинності безумовно потребують винайдення нових форм і методів боротьби з такого роду злочинністю. Але при цьому очевидно і те, що це вимагає перегляду низки теоретичних питань, хоча вже нині видається, що нашою вихідною позицією відносно участі у протидії транснаціональній злочинності є прагнення до встановлення взаєморозуміння між народами на основі збереження і розвитку правового захисту загальнолюдських моральних цінностей, закріплених у нормах національного кримінального права, та імплементації у відповідних нормах міжнародного права. Такий підхід може стати реальною основою спільних зусиль ряду держав у боротьбі з транснаціональною злочинністю.

Вважається, що основними напрямками взаємодії мають стати встановлення реального контролю за фінансовими потоками, протидія “відмиранню” доходів від незаконної діяльності, включаючи “тіньову” [19].

Також, з метою вдосконалення міжнародно-правового механізму співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю можна було б запропонувати як напрями науково-теоретичних досліджень такі: розробка та прийняття багатосторонніх конвенцій за видами та сферами міжнародно-правового регулювання з обов’язковою реалізацією інституту відповідальності держав і всіх інших суб’єктів міжнародних публічних і приватних відносин; розробка та прийняття багатосторонніх глобальних і регіональних міжнародно-правових актів, спрямованих на вдосконалення організаційно-правового механізму співробітництва держав у боротьбі зі злочинністю.

Враховуючи глобальну міжнародну значущість протидії транснаціональній злочинності та особливе місце сучасної України на геополітичній карті світу, вважається за доцільне винести на обговорення в ООН питання щодо проблеми фінансування цієї діяльності найбільш багатими і зацікавленими країнами світу, передбачаючи отримання Україною фінансової підтримки в реалізації узгоджуваних програм міжнародного співробітництва у боротьбі з транснаціональною організованою злочинністю.

Висновки. Таким чином, транснаціональне злочинне середовище сьогодні являє собою частину соціального середовища, існує як об'єктивна реальність, яку треба враховувати в процесі боротьби зі злочинністю.

Як здається, транснаціональне злочинне середовище має свої характерні ознаки, які обумовлені загально цивілізаційним характером цього явища, але при цьому в кожному географічному регіоні ця форма злочинності має свої риси, відповідно можемо констатувати наявність злочинного середовища транснаціонального характеру як елементу національного кримінального світу. Відповідно подальший науковий пошук має бути спрямований на розробку національних типологій транснаціональної злочинності, що надасть змогу на більш поглибленому рівні проаналізувати “кримінальну картину світу” ХХІ століття.

Сьогодні ж, на жаль, така типологія відсутня, а правова база протидії транснаціональній організованій злочинності як на міжнародному рівні, так і на національному не відповідає сучасним потребам, що складаються з оцінки стану, динаміки і структури транснаціональної організованої злочинності, тобто істотно відстає від розвитку транснаціонального криміналітету. Відсутність відповідної правової бази протидії транснаціональній організованій злочинності змушує підняти її впровадженням заходів організаційно-відомчого характеру, що тягне за собою збільшення обсягу людських ресурсів (правоохоронних органів), зайві державні витрати та інші негативні у соціальному й економічному плані наслідки, що також перешкоджає усуненню однієї з головних причин транснаціональної організованої злочинності – низького рівня соціально-економічного розвитку в Україні.

Протидія транснаціональній організованій злочинності, насамперед, передбачає формування чіткої законодавчої бази, що дозволило б регулювати економічні відносини і впевнено захищати всі форми власності, без чого відповідні вимоги посилити міць правоохоронних органів і систему покарання за кримінальні злочини будуть марними.

Список використаних джерел

1. Dubied C. “La lie de la canaille” Larrons, brigands et filous de profession: la repression du banditisme a Geneve (1682–1792) / C. Dubied // Crime, histoire & societes. 2001. – № 2. – V. 5. – P. 107–131.
2. Egmond F. Underworlds: organized crime in the Netherlands, 1650–1800 / F. Egmond. – Cambridge, 1993. – 250 p.
3. Geremek B. Les Marginaux Parisiens aux XIVe et XVe siècles / B. Geremek. – Paris : Flammarion, 1976. – 310 p.
4. Peveri P. Techniques et pratiques du vol dans la pegré du Paris de la Regence d’apres les archives du proces de Louis–Dominique Cartouche et ses complices. Contribution a l’histoire des milieux criminels urbains de la France d’Ancien regime. These de doctorat v. Paris / P. Peveri. – Paris: EHESS, 1994. – 356 p.

5. Антонян Ю. М. Преступный человек и личность преступника : лекция / Ю. М. Антонян // Российский криминологический взгляд. – 2008. – № 3. – С. 140–150.
6. Гусев С. И. Психология криминальной среды и преступных групп / С. И. Гусев, В. Я. Семке // Психическое здоровье. – 2008. – № 3. – С. 75–79.
7. Кузьмин А. Ф. Особенности криминальной среды общеуголовной направленности / А. Ф. Кузьмин // Вестник Москов. ун-та МВД России. – 2008. – № 4. – С. 78–80.
8. Мкртчян С. Преступность как социальная система и ее повышенная общественная опасность / С. Мкртчян // Вестник Москов. ун-та МВД России. – 2008. – № 10. – С. 54–60.
9. Дорошенко А. Д. Фактор транснаціональної злочинності в сучасних міжнародних відносинах : автореф. дис. ... канд. політ. наук [Електронний ресурс] / А. Д. Дорошенко. – К., 2003. – Режим доступу : <http://disser.com.ua/contents/17970.html>.
10. Пшеничний І. В. Організована транснаціональна злочинність і роль правоохоронних органів у протидії їй : дис. ... канд. юрид. наук [Електронний ресурс] / І. В. Пшеничний. – К., 2000. – 220 с. – Режим доступу : <http://inter.criminology.onua.edu.ua/?p=1492>.
11. Richards J. R. Transnational Criminal organization, Cybercrime, and Money Laundering / J. R. Richards. – London, 1999. – 311 p.
12. Shelley L. Transnational Organized Crime / L. Shelley // Journal of International Affairs. – 1995. – V. 48. – № 2. – P. 584–591.
13. Лунеев В. В. Преступность XX века. Мировой криминологический анализ / В. В. Лунеев ; [предисл. : В. Н. Кудрявцев]. – М. : Норма, 1997. – 525 с.
14. Годунов И. В. Транснациональная организованная преступность в России. Пути и формы противодействия : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.11 / И. В. Годунов. – Рязань, 2002. – 604 с.
15. Воронин Ю. А. Транснациональная организованная преступность : монография / Ю. А. Воронин. – Екатеринбург : Изд-во УрГЮА, 1997. – 72 с.
16. Комиссаров В. С. Обсуждение проблем борьбы с коррупцией / В. С. Комиссаров // Государство и право. – 1993. – № 2 – С. 134–139.
17. Международные финансовые институты начали борьбу с коррупцией // Финансист. – 1998. – № 1. – С. 66.
18. Черниченко С. В. Теория международного права: Современные теоретические проблемы : [в 2 т.] / С. В. Черниченко. – М. : НИМП, 1999. – Т. 1. – 336 с.
19. Яценко В. А. Транснациональная организованная преступность: (криминологическая характеристика и предупреждение) : дис. ... канд. юрид. наук / В. А. Яценко. – Ростов н/Д, 2003. – 194 с.

В статье исследуются признаки, которые характерны для транснациональной преступной среды, предлагается ее определение, рассматриваются перспективные шаги, направленные на нейтрализацию ее влияния. Наводятся признаки транснациональной преступной среды, характерные для Украины, делает-

ся вывод, что отечественная транснациональная преступность имеет характерные национальные признаки.

This article examines the characteristic features that characterize transnational criminal environment, its definition is offered, and the promising steps to neutralize its effects are considered. The identify signs of transnational criminal behavior that are characteristic of Ukraine are given, it is concluded that the domestic transnational crime has the national characteristics.

Стаття надійшла до редакції журналу 23 жовтня 2013 року.